

معرفی اجمالی

ساحت امور دفاعی و نظامی

ضمیمه ی شماره ۱۹/۱۲ کتاب معرفی مکتب سرا

تدوین: آقای راستا

www.hekmatjoo.ir

ویرایش ۱۳۹۷

فهرست:

- ۱- تعریف ساحت..... ۲
- ۲- بیان هدف و ضرورت ارائه ی ساحت..... ۷
- ۳- ارائه ی تعریف و طبقه بندی حوزه های کلی..... ۸
- ۴- طبقه بندی و تعریف عناوین اصلی..... ۸
- ۵- تعیین جایگاه کاربرد ی..... ۱۰
- ۶- معرفی کتب و منابع موجود..... ۱۱
- ۷- معرفی متفکران و راه های ارتباطی با ایشان..... ۱۲
- ۸- ارائه ی تاریخچه ساحت..... ۱۳
- ۹- تعیین حداقل های ساحت..... ۱۴
- ۱۰- تعیین حداقل پیشنهادها برای ساحت..... ۱۵
- ۱۱- انطباق محتوای ساحت با کتب نظام فعلی..... ۱۶
- ۱۲- آسیب شناسی ساحت..... ۱۷
- ۱۳- شیوه های اختصاصی ارائه ی محتوای ساحت..... ۱۸
- ۱۴- معرفی ارزیابان و تصدیقگران ساحت..... ۱۹

یا حکیم

۱- تعریف ساحت آمادگی دفاعی

آمادگی دفاعی نظامی عبارت است از کسب مهارتها و توانمندی های دفاعی و نظامی درجهت مقابله با خطرات و تجاوزات دشمن در تمام عرصه ها .

پیش از پرداختن به باقی مراحل، لازم است به تعریف واژه های جهاد و دفاع در اسلام بپردازیم.

واژه جهاد :

این واژه ها از ریشه ی جُهد به معنی توان ، طاقت و کوشش و از ریشه ی جَهد به معنی مشقت و رنج است . بنابراین جهاد به کاربردن حداکثر توان و کوشش همراه باتحمل رنج و مشقت برای مقابله با دشمن است.

واژه ی دفاع :

هر عملی که ذرها ی مقاومت در آن وجود داشته باشد یا به عبارت دیگر واکنش و عکس العملی که هر موجودی درمقابله با تهدید و خطری که متوجه او شده است بروز میدهد تا خود را از آسیب محافظت نماید.

- در یک منظر جهاد به دو نوع اکبر و اصغر تقسیم شده است . منظور از جهاد اکبر مبارزه با نفس و منظور از جهاد اصغر مبارزه با دشمنان ظاهری است .

جهاد اصغر نیز انواعی دارد که از آن جمله "جهاد کبیر" است که در قرآن (سوره فرقان آیه ۵۲) به آن اشاره شده است . در تشریح جهاد کبیر گفته شده است که ، در زمان حضور پیامبر اکرم بدلیل احتمال از بین رفتن کل جریان شکل گیری اسلام نوعی از مبارزه با کفار در دستور کار مسلمانان قرار داشت که در آن ضمن حفظ عقاید ، برخوردی جهادی و نه از نوع جهاد مسلحانه با کفار انجام می شد که از این جهاد به جهاد کبیر یاد شده است .

پس از جهاد نفس که در جهاد اکبر دانسته شده است ، جهاد کبیر قرار دارد که جهاد علمی و فرهنگی است . اگر در جهاد نفس انسان به تزکیه و خود سازی قلب می پردازد و نفس را در مقام اعتدال نگه داشته است و اجازه فجور به آن نمی دهد . در جهاد کبیر از نظر بینشی و نگرشی شرایط برای انسان فراهم می آید .

علامه طبرسی در مجمع در ذیل این آیه می نویسد ، برترین و پرشکوه ترین جهادها و تلاش ها در پیشگاه خداوند جهاد علمی و فکری و فرهنگی است . جهاد کسانی که با روشنگری خویش بافته و ساخته ها و شبهات بد اندیشان و گمراه گران را از اذهان و افکار می زداید و مردم را با روح و جان دین خدا هدف های بلند آشنا می کنند .

علامه طباطبایی نیز در ذیل آیه می فرماید : کلمه مجاهد و و نیز جهاد به معنای جد و جهاد و به کار بردن نهایت نیرو در رفع دشمن است و چون گفتیم ضمیر به قرآن برمی گردد . معنا این می شود که با قرآن ، با دشمنان جهاد کن و حجت را بر ایشان تمام کن .

بنابراین جهاد کبیر : جهاد علمی و فکری و فرهنگی است که پس از جهاد اکبر یعنی جهاد با نفس در درجه برتری از دیگر جهادها قرار می گیرد و می بایست اهتمام بسیاری بر آن داشت ، زیرا جهادی است که گفتمان درست فکری را بر جامعه ارائه می دهد و اجازه می دهد تا گفتمان باطل مستبدانه با سرکوب افکار و فرهنگ های عقلانی و عقلایی دیگر بر جامعه مسلط شود ، پس از جهاد کبیر سایر انواع جهادها با دشمن مطرح هستند . اجمالاً این نکته عقلاً بدیهی بنظر می رسد که هر فرد حتی بدون در نظر گرفتن عقاید او لازم است توان دفاع از خود و راهش را داشته باشد. از این رو علیرغم تلاش دشمنان بر استحاله فکری و طرح حذف این نوع آمادگی ها به بهانه جلوگیری از ترویج خشونت و بهانه های دیگر ، لازم است هر فرد تا پایان عمر مسیر مبارزه و جهاد با دشمن درونی (که در ساحات دیگر روی آن بحث می شود) و نیز دشمنان بیرونی که که هدف استعاله و حذف راه و مسیر حق را دارند ، سرلوحه و استراتژی خویش قرار دهند و آمادگی لازم برای انواع آن را کسب نمایند .

امروزه و در جامعه کنونی برخی از مظاهر این دشمنان و روش های سخت و نرم آن ها در مبارزه فردی و جمعی با حرکت های حق طلبانه و خدامحور را شاهد هستیم .

حتماً در جنگ های نیابتی که دشمنان برای گمراه کردن و ایجاد فتنه در بین جامعه مسلمانان به راه انداخته اند نیز لازم است هر فرد به ابراز شناختی و آمادگی و بصیرت لازم در دفاع از خویش تجهیز شود . امروزه دشمنان خدا با همان شیوه خوارج و تمسک به قرآن به جنگ فرهنگی آمدند و پر واضح است که دفاع در این مسیر فقط با بصیرت حقیقی و تمسک به قرآن و شناخت امام میسر است . در این نوع از آمادگی دفاعی لازم به آن بینش نافذ و دقیقی است و فرد باید از اطلاعات صحیح و دقیق بهرمنند باشد و جریان شناسی و دید سیاسی و اعتقادی خود را تقویت نماید و البته امام خود را بشناسد تا بتواند در مواقع لازم در دفاع موضع مناسب داشته باشد ، چراکه موضع بیطرفانه در آن زمان ممکن است نتیجه ای معادل موضع مخالف داشته باشد و از اینرو بصیرت که یک کلمه گویای بینش افسران جنگ نرم است ابزار این جنگ نرم است .

از مصادیق دیگر جهاد به جهاد اقتصادی نیز می توان اشاره نمود . چنانچه گفته شد دشمن از راه های نظامی ، فرهنگی و اقتصادی و زیست محیطی در از بین بردن امنیت و ارزش های حیاتی دارد و لذا آمادگی دفاعی در هر حوزه بدیهی بنظر می رسد . آمادگی در جهاد اقتصادی نیز روشمند است که لازم است جامعه دینی در برابر آن محافظت شود .

ابزارهای سایبری و روشهای پیشرفته مدیریت اذهان عمومی و فشارهای سیاسی و اجتماعی امروزه راهبرد دشمنان اسلام است که پر واضح است دفاع و آمادگی دفاعی در برابر هر روش متناسب با آن باید باشد.

مقایسه انواع جهاد

معیار مقایسه	تهاجم نظامی	تهاجم فرهنگی	تهاجم اقتصادی
هدف	تصرف خاک و سرزمین	تصرف فکر و ذهن	تصرف اقتصاد
مدت تهاجم	معمولاً کوتاه مدت و حتی امروزه ۲۴ یا ۴۸ و یا حداکثر چند ۱۰ روز	تدریجی و بلند مدت و نامحدود	عموماً اهداف میان و بلند مدت
چهره ظاهری	فخر انگیز و پر سروصدا	فریبنده و بی سر و صدا و جذاب	عموماً با ظاهر موجه و مورد پذیرش عمومی
روش معرفی	اعلام دشمنی و توت و علنی	اظهار دوستی و محبت	عموماً با ظاهر فحشی جلوه موجه
آثار تهاجم	تلفات انسانی و خسارت مالی	فساد اخلاقی و از بین بردن بنیاد خانواده و اعتیاد و ...	فقر و بیکاری و از بین رفتن بنیاد اقتصادی فرد و خانواده و جامعه
مکان های مورد تهاجم	زیر ساخت های نظامی و صنعتی	مدارس ، دانشگاه ها و ..	کارخانجات ، موسسات مالی و مراکز تولیدی و خدماتی
ابزار و سلاح	توپ ، تانک ، هواپیما ، موشک ، سلاح های سبک و ...	شبکه های اجتماعی و رسانه ها و اینترنت و ماهواره	بانک ها و تبلیغات و ...
روش مقابله	آمادگی دفاعی و تجهیزات	تقوی ، دانش و بصیرت	اقتصادی و مقاومتی

• دفع و مقابله با خطرات پیش آمده :

در صورتی که خطری پیش آمد بتوان به خوبی با آن مقابله کرد . لذا لازم است در هر مرحله آمادگی دفاع داشت . بنابراین لازم است تهدیدها شناسایی شوند و متناسب با آنها به آیه " و اعدولهم ما استطعتم من قوه " عمل نمود و البته لازم است با " آینده پژوهی " نیز به فرصت ها و تهدیدهای آتی اشراف لازم را پیدا کرده و برای آنها برنامه ریزی نمود . این موضوع البته روشمند است و در اتاق های فکر کشورها همواره در حال ارزیابی است و لازم است افراد نیز سناریو های لازم در مواجهه با این تهدیدات را برای خود ترسیم نموده و کسب آمادگی دفاعی نمایند .

برخی مصادیق این آمادگی های دفاعی عبارتند از :

- آمادگی مقابله با جنگ های روانی و انواع روشهای آن
- آمادگی جسمی و دفاع شخصی و مسلحانه دفاعی (اسلح و جنگ شهری و تخریب)
- آمادگی در برابر سلاح های غیر متعارف (شیمیایی ، میکروبی و هسته ای)
- آمادگی در نیروهای اطلاعاتی
- آمادگی در جنگ های نرم و فرهنگی و انواع روش های مقابله با آن
- آمادگی در جهاد اقتصادی
- آمادگی در برابر تهدیدات موشکی و هوایی
- آمادگی در برابر زلزله و سیل و آتش سوزی و بلایای طبیعی به عنوان یک تهدید و نه از نوع تهدید نظامی
- آمادگی خود امدادی و دیگر امدادی (ساخت امداد و نجات) اما بالقوه در از بین بردن امنیت فردی و اجتماعی .

نکاتی درمورد تعاریف مذکور :

- اصل جهاد و دفاع براساس آیه ی " وَأَعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ " است.^۱
- ایه فوق فقط شامل مهیا نمودن فقط در حوزه سلاح نیست ! بلکه همه حوزه های علمی ، اقتصادی ، سایبری و اجتماعی و را شامل می شود . آمادگی ، تمامی ابعاد زندگی انسان را در بردارد " و لولا دفع الله الناس .. " ^۲
- آمادگی دفاعی یک نیاز فطری- اجتماعی است . " و قاتلوا فی سبیل الله الذین یقاتلونکم " ^۳
- آمادگی دفاعی از لحاظ عقلانی یک ضرورت اجتماعی است.
- آمادگی دفاعی فقط برای فرد خاص یا یک گروه خاص نیست بلکه فراگیر و عمومی است.

^۱- انفال آیه ی ۶۰

^۲- بقره آیه ی ۲۵۱

^۳- بقره آیه ی ۱۹۰

۲- هدف و ضرورت ساحت امور دفاعی - نظامی

مسئله ی آمادگی دفاعی امری است که پیش از پرداختن به شواهد قرآنی - حدیثی نیز میتوان به ضرورت آن حکم کرد چرا که امری فطری و عقلانی است . خداوند حکیم قوه ی غضب را در انسان برای دفاع از حیات ، حقوق ، حریم ، حیثیت و شرافت انسانی قرارداد است.

اما در بیان هدف این ساحت میتوان به موارد زیر اشاره کرد :

- **دفع و مقابله ی با خطرات پیش آمده :** در صورتی که خطری پیش آمد بتوان به خوبی با آن مقابله کرد.
- **پیشگیری از خطرات احتمالی :** آمادگی دفاعی نوعی بازدارندگی است که باعث میشود دشمن حتی از فکر تجاوز و تعدی هم بهراسد.

۳ و ۴ - حوزه های کلی ساحت و عناوین اصلی ساحت امور دفاعی و نظامی

• فراگیری آموزش های نظامی

اولین مرحله در این ساحت آمادگی در جهت فراگیری آموزشهای نظامی می باشد. این حوزه به این نمونه از سوالات پاسخ میدهد: آیا آموزشهای نظامی و دفاعی نیاز و لازمه یک انسان است؟ در آموزش نظامی و دفاعی ما چیزی مجزا و فراتر از مسایل اجتماعی و غیره می آموزیم؟ آموزشهای نظامی به چه میزان میتواند در زندگی اجتماعی تاثیر بگذارد؟ آیا آموزشهای نظامی می تواند انسان را به خدا نزدیکتر کند و باعث رشد و تعالی انسان شود؟

این حوزه به بالا بردن توانمندیهای فردی و جمعی در مسایل نظامی و دفاعی میپردازد که میتوان به آموزشهای زیر اشاره کرد:

آمادگی در جهت فراگیری آموزشهای عمومی و تخصصی

آمادگی در جهت کنترل اغتشاشات شهری

آمادگی در جهت دفاع از کوی و برزن

آمادگی درجهت دفاع در مقابله با سلاح های نامتعارف

آمادگی درجهت آمادگی جسمانی

آمادگی در جهت پدافند غیرعامل

وموارد زیر که که در ساحت امداد و نجات قرار می گیرد:

آمادگی درجهت بهداشت عمومی

آمادگی درجهت امداد و نجات (زلزله - سیل - آتش سوزی و ...)

آمادگی در جهت خود امدادی و دگر امدادی

• راهکارهای عملیاتی کردن امور دفاعی و نظامی

در این مرحله حکمت جو بعد از فراگیری آموزشهای نظامی و دفاعی باید آمادگی لازم را در جهت به کار گیری این آموزشها داشته باشد. این حوزه به این سوالات پاسخ می دهد : حوزه های بکارگیری آمادگی دفاعی و نظامی کجا می باشد ؟ آیا آموزش و آمادگی فقط مختص زمان درگیری و جنگ می باشد ؟ در زمان صلح چه نیازی به آموزشهای نظامی و دفاعی است ؟

در این حوزه بعد از بالا رفتن توانمندی و فراگرفتن علوم نظامی و دفاعی باید با شرکت در مانورها و رزمایش ها و تداوم آموزش آنها عملیاتی کنند و به تکرار و تمرین بپردازند.

• ابزارهای قابل استفاده

در این مرحله باید برای جلوگیری از موازی کاری و تداخل وظایف و ماموریت ها در پوشش سازمان مشخصی وارد شد که این سوالات به ذهن خطور می کند : آیا آموزشهای آموخته شده به تنهایی قابل اجرا و عملیاتی است ؟ آیا یک سازمان منسجم و دارای نظم می تواند باعث جهت دار کردن و نشان دادن سمت وسوی اهداف و ماموریت ها باشد ؟ در این مرحله با قرار گرفتن در سازمانهای نظامی و شبه نظامی در غالب بسیج مردمی می توان به سوالات بالا پاسخ داد .

۵- جایگاه کاربردی

زندگی اجتماعی و نیازمندی های آدمی در مسائل اقتصادی، امنیتی و نظامی فرهنگی، سیاسی و ... به ناچار شغلها و تخصص های متفاوتی می طلبد و یک انسان از عهده ی برآوردن تمام نیازهای خود بر نمی آید. به ویژه حفظ امنیت و تهدیدات خارجی و داخلی، نیازمند یک سازمان دفاعی نیرومند و مقتدری است تا سیستم دفاعی کشور را برقرار سازد.

امیر المؤمنین در قسمتی از نامه به مالک اشتر می فرمایند: "فَالجُنُودُ بِإِذْنِ اللَّهِ حُصُونُ الرَّعِيَّةِ وَ زَيْنُ الْوَلَاةِ وَ عِزُّ الدِّينِ وَ سَبْلُ الْأَمْنِ وَ لَيْسَ تَقْوَمُ الرَّعِيَّةُ إِلَّا بِهِمْ." ۴

سپاهیان به اذن خداوند، دژهای محکم مردم و پاسدار امت و زینت فرمانروایان و عزت دین و افزار امنیت اند که مردم بدون یاری آنان آسایش نخواهند یافت.

در این نامه نقش و جایگاه نیروهای مسلح در سه مأموریت اصلی نمایان است:

- ۱- دفاع از ملت و دولت و مرزهای کشور اسلامی در برابر تجاوز دشمنان و هجوم بیگانگان. (دژهای مردم)
- ۲- برقراری امنیت داخلی، جلوگیری از شورش و آشوب بغات، محاربان و توطئه گران داخلی. (افزار امنیت)
- ۳- پاسداری از اندیشه و آرمانی که دولت و جامعه بر پایه ی آن قوام یافته و استوار گشته است. (عزت دین) زیرا ارتش اسلامی، مکتبی است که بر پایه ی بینش اسلامی شکل میگیرد، سربازان و افسران آن به اسلام و رسالت آن متعهد هستند و در زندگی شخصی و عملی خود بدان وفا دارند و در جامعه از اسلام در برابر تحریف و بدعت گری دفاع می کنند. نیروهای مسلح اسلامی از این دیدگاه، نهادی فرهنگی و مکتبی است و تنها نیروی جنگی و نظامی نیست.^۵

آمادگی دفاعی در زندگی اجتماعی و به علاوه امور نظامی، کاربرد و ابعاد مختلفی را در بردارد.

- ۴- مشارکت در عرصه های مختلف اجتماعی، سیاسی و اقتصادی برای رشد و شکوفایی و تعالی کشور
- ۱- اجتماعی (مذهبی فرهنگی و ورزشی)
 - ۲- سیاسی (بصیرت و آگاهی - حضور و مشارکت همه جانبه در عرصه های مختلف سیاسی)
 - ۳- اقتصادی: (مشارکت در جهت آبادانی و جهاد خود کفایی و سازندگی)

^۴ - نهج البلاغه، نامه ی ۵۳

^۵ - جنگ و صلح از دیدگاه نهج البلاغه، محمد مهدی شمس الدین، ص ۶۷

۶- معرفی منابع موجود پیرامون ساحت امور دفاعی و نظامی

- از بهترین و کامل ترین منابعی که می توان در مبنای اصلی این ساحت معرفی کرد قرآن کریم است.
- نهج البلاغه (خطبه ها- نامه ها- و ...)
- احادیث و روایات ائمه اطهار
- تاریخ جنگهای صدر اسلام و جنگ تحمیلی ایران و عراق
- کتب و جزوات منتشر شده در نیروهای مسلح
- تحقیق و پژوهشهای علمی صورت گرفته در کشور
- کتب و جزوات منتشر شده در سازمان بسیج و ارگانهای دولتی مرتبط با این موضوع

۷- معرفی متفکران و راه‌های ارتباطی با ایشان

۸- تاریخچه ی ساحت امور دفاعی و نظامی

آمادگی دفاعی و رزمی و مبارزه با طاغوتیان ، ظالمان ، مشرکان و کفار از زمان فرستادگان خدا بر روی زمین به ویژه در زمان آخرین فرستاده خدا حضرت محمد مصطفی (ص) به صورت عینی وجود داشته است. در زمان ائمه اطهار علیه السلام نیز این امر مورد توجه و تأکید قرار گرفته است.

امام خمینی (ره) فرمودند :

"پیغمبر اسلام مردم را بسیج کرد، همین سروپابرهنه ها را بسیج کرد بر ضد مشرکین قتال کرد و جنگها کرد تا مشرکین را دماغشان را به خاک مالید و عدالت اجتماعی را ایجاد کرد. اصحاب صفه که معروف است اینها یک عده ای بودند که توی مسجد می آمدند... این طور بود وضعشان اینها را پیغمبر بسیج کرد بر ضد این سرمایه دارها بر ضد این قدرتمندها..."^۶

مقام معظم رهبری نیز می فرمایند:

به طور کلی حرکت عمومی ائمه هدی علیهم السلام به خصوص نه امامی که بعد از حادثه ی عاشورا تا زمان غیبت حضرت ولی عصر (عج) این منصب را داشتند با رفتار و هویت و حرکت بسیجی امروز ملت ما رابطه ای وجود دارد.^۷ ائمه اطهار وظیفه خود می دانستند که هم ارزش ها و تفکر اسلامی را در ذهنیت جامعه مستحکم و عمیق نمایند و هم سعی کنند که بنای آن سلطنت پدید آمده و به ناحق بر جای نبوت نشسته را منهدم و ویران کنند و یک بنای حقیقی و صحیحی به وجود بیاورند ائمه (ع) این دو کار را می کردند.^۸

^۶ - صحیفه ی نور ، ج ۸، ص ۲۹۳
^۷ - بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با بسیجیان سال ۱۳۸۴ پژوهش نما، ماهنامه اطلاع زسانی علمی و پژوهشی ، ص ۴ ، سازمان تحقیقات و مطالعات بسیج آذر و دی ۱۳۸۴
^۸ - همان منبع، ص ۵

۹- حداقل های ساحت امور دفاعی و نظامی

داشتن آمادگی نظامی و دفاعی در برابر دشمنان آشکار و نهان یک اصل حیاتی است که مسلمانان در هر موقعیت و زمان باید آنرا جدی گرفته و در حد اعلاى توان در کسب و حفظ آن بکوشند . در قرآن کریم آیات بسیار و متعددی راجع به وجوب جهاد ذکر شده است که می توان نتیجه گرفت که فراگیری و پیگیری امور دفاعی و نظامی یک ضرورت لازم و واجب می باشد .

"ای اهل ایمان ، وسایل آمادگی رزمی خود را فراهم نمایید."

۱۰- پیش نیازهای ساحت امور دفاعی و نظامی

با توجه به اینکه جهاد و دفاع یک ضرورت و امری واجب می باشد و امکان دارد که سوالات و شبهات مختلفی برای افراد پیش آید لذا باید ابتدا به تبیین و بررسی مبانی نظری و تئوریک آن پرداخت که لازمه آن شناخت و مطالعه موارد زیر می باشد :

تاریخچه ی جهاد و دفاع از ابتدا تا کنون

هدف و انگیزه جهاد

دین و شریعت وموضوع جهاد

آمادگی برای جهاد

جایگاه نقش نیروی انسانی درسازمان دفاعی

جایگاه بسیج در نیروهای مسلح

بسیج ملی در کشورهای جهان

۱۱- انطباق محتوای ساحت با کتب نظام فعلی

کتاب آمادگی دفاعی آموزش و پرورش

کتاب فوق شامل هر دو موضوع امداد و نجات و آمادگی دفاعی است در حالی که این سند فقط جهت موضوع آمادگی دفاعی است.

به لحاظ محتوا نیز بخش آمادگی دفاعی این کتاب با توجه به تجربه سپاه و بسیج در برگزاری تئوری و عملی آن حداقل فاصله با محتوای ساحت را دارد.

۱۲- آسیب شناسی ساحت

ضرورت آمادگی دفاعی برای هر فرد و جامعه از امور بدیهی است لیکن توجه به پیامدهای منفی آن باید برای فرد و مربیان او مدنظر باشد. به هر حال بایستی همواره دلیل توجه همه جانبه هدف بودن رهیافت از آیه: ((و اعدو لهم استطعتم من قوة ترهبون به عدو الله)) را مدنظر قرار داد تا از این منظور دستاوردهای فرد و جمعی باعث ترویج اولیه خشونت و عوارض آن در جامعه نشود، در واقع اینکه دشمن شناسی پیش نیاز این ساحت است و نوعی بلوغ فرهنگی برای افراد قبل از تجهیز به توانمندی های دفاعی در همه حوزه ها از قبیل فرهنگی، نظامی، سیاسی، اجتماعی و حتی سایبری لازم است اجتناب ناپذیر باشد. البته مقصود از این توانمندی ها دسترسی به سطحی بالاتر از آنچه در مدارس می گذرد باشد.

۱۳- شیوه ارائه محتوای ساحت امور دفاعی و نظامی

شیوه ارائه محتوا در مرحله اول باید به صورت تئوری و مباحثه ای باشد و در مرحله بعد باید به صورت عملی و قرار گرفتن در شرایط محیطی مناسب مثل مراکز آموزش نظامی باشد

شیوه های اختصاصی ارائه محتوای ساحت:

۱- تئوری یک: در قالب متن و فیلم، سخنرانی و تدریس و...

۲- عملی: در پادگان ها ، اردوها و یاردهای عملیاتی هر حوزه به صورت عملی

آشنایی افراد با دشمن شناسی لازمه ورود فرد به حوزه چگونگی برخورد با اوست. در این حوزه بحمدالله متون بسیار زیادی تدوین شده و عموماً در مراکز سپاه و بسیج موجودند. از لحاظ عملی نیز مراکز و اردوگاه های زیادی وجود دارند و با یک برنامه می توان به آنها دسترسی پیدا کرد و از آموزش های دوره ای عمومی نظامی و سایت های پینت بال دفاعی و بازی های جنگ گرفته تا حتی آموزش های تخصصی هر حوزه دفاعی نظیر جنگ شهری ، تخریب و اسنایپر و

۱۴- معرفی ارزیابان و تصدیق گران ساحت

خانم مدنی فر

آقای قبوری

آقای دوستانی